

دەربارەی لیکتیگەیشتنی لایەنە کوردىيەكانى رۆزئاوا

22-06-2020

نووسمەرەكان

ناوهندى لىكۆلەنەوەي روودداو

كۈرەتە : واي زىاتر لە سەن مانگ گفتۇرگۇ لە نیوان ئەنجومەن نىشتىمانى كوردى لە سورىا كە سەرەتا لە نیوان (ENKS) و پارتى يەكىتى ديموکراتى و دواترىش لە نیوان ھاوپەيمانە كانىدا لە چوارچىوهى پارتەكانى يەكىتى نىشتىمانى كورد (PYNK) بەرپىوهەچوو كە بىست و پېنچ پارت لە خۆددەگەرىت و كەورەترينيان پارتى يەكىتى ديموکراتىيە، تىكەيىشتنىكى سىاسى ھاوبەش درووستبۇو.

حوسین عومه‌ر |

دوای زیاتر له سن مانگ گفتوگو له نیوان ئەنجومەنی نیشتمانی کوردى له سوریا که سەرەتا له نیوان (ENKS) و پارتی يەکىتى ديموکراتى دواترىش له نیوان هاوبەپەمانەكانىدا له چوارچىوهى پارتەكانى يەكىرتووی نیشتمانی کورد (PYNK) بەریوهچوو کە بىست و پېنچ پارت لە خۇددەگىرىت و گەورەتىنیان پارتى يەکىتى ديموکراتىيە، تىكەيىشتىنىكى سىاسى ھاوبەش درووستبۇو. ئەو دانووستاندانە سەرەتا بەشىوهەكى نەھىنى و له رېزىر چاودىزىري بالىۆز ولیام روباک جىڭرى نىردىھى تايىھتى ئەمرىكا بۇ ھاوبەپەمانى نىۋەدەولەتى و مەزلىم عەبدى فەرماندەي گىشتى ھىزەكانى سورىيى ديموکرات (HSD) بەریوهچوون. دواترىش له ۱۶ حوزەيرانى ۲۰۲۰ءا ئەنجامى دانووستاندانە كان لە رېنگەيەزراوينىكى ھاوبەشەو بۇ راگەياندن و راي گىشتى ئاشكرا كرا. لايەنەكان رايانگەياند كە گەيىشتۇون بە "دىدىنگى سىاسى ھاوبەشى مولزم" و "گەيىشتىن بە تىكەيىشتىن سەرەتايى و رېزگەرتىن لە رىككەوتى سالى ۲۰۱۴ ئى دەھۆك سەبارەت بە حوكىمانى ھاوبەش لە ئىدارەدان و پاراستن و بەرگۈركەرن لە ناوجە كوردىيەكان وەك بىناغەيەك بۇ بەردەواميدان بە گفتوگو و دانووستاندانە كانى نیوان ھەردوولا بەئامانجى گەيىشتىن بە رېككەوتى فراوان لە داھاتوویەكى نزىكدا". وەك ئەنجامى دانووستاندانى خۇبىان راگەياند.

گىنگى راگەياندراؤھەكى چىھ؟

گىنگى راگەياندراؤھەكى لەھەدايە كە گۈزارشت دەكەت لەيەكەم دەستكەوتى راستەقىنهى دانووستاندانە كان و تىپەراندىن قۇناغى گومان و گومانكارى لەھەدەدايە كە ئايا لە دانووستاندان بەردەوام دەبن بان نا، دووھەميش ئەھەيە كە لايەنەكان بەدەرلە گەيىشتىنیان بە دىدىنگى سىاسى ھاوبەش سەبارەت بە چارەسەر كەردىنى قەيرانى سورىا و پرۇزەي كوردى بۇ ئەم چارەسەرە، ھەوروھەھەلۇيىستان سەبارەت بە رېزىم و ئۆپۈزسىيون، لە دانووستاندانە كاندا لە سەر دووھەسەلەي سەرەتكى كە پېيوەستن بە لايەن ئىدارى سەربازىيەو و رېككەوتىن. بېرىارىشىياندا كە رېككەوتى دەھۆك بىكىتە بىناغەيەك بۇ بەردەواميدانى دانووستاندانە كان.

ھېچ گومانى تىدا نىھ كە پارتى يەكىتى ديموکرات وھاوبەپەمانەكانى بە دانانى ئەم رېككەوتىن وەك بىناغەيەك بۇ بەردەواميدان بە دانووستاندانە كان رازىنەدبوون ئەگەر، "مەرجەعىتى خاوهە بېيار" بەھو رازىنەبووايە كە ھىزەكانى (پېشىمەرگەي رۆز) كە بە بالى سەربازى ئەنجومەنی نیشتمانى دادەنرىت بىگەپېنھو و ئىدارەي (خۆسەر) بىكىتە ئىدارەيەكى ھاوبەش.

گەرەيىكى نويى نزىكى دانووستاندانە كان

دوای تەواوبۇونى راگەيەزراوەن ھاوبەشەكە، نىردىھى ئەمرىكا بۇ چودىرىكەرنى دانووستاندانە كان ولیام روباک ناوجەكەي جىھىشت. بەپىنى زانىيارىيەكانىش كارەكەي لە ناوجەكەدا كۆتايى ھات-ئەگەر لە لايەن وەزارەتى دەرەھەن وەزارەتى دەرەھەن وەزارەتى دەرەھەن بۇ چادىرىكەرنى دانووستاندانە كان-وەزارەتى دەرەھەن ئەمرىكا جىڭرەكەي روباکى (زەھرە بىللە) داناوا بۇ چادىرىكەرنى دانووستاندانە كانى داھاتوو كە بېرىارە لە ماوھى ئەم ھەفتەيەدا دەستپېنىكەت. ھەردوولاش ئامادەن بۇ دەستپېنىكەن دانووستاندان و لە ئاستى نىۋەخۇبىياندا گفتوگوپىان دەربارەي باھتەكان كەردووھ . لەرۇوي سەربازىيەو بروايەك ھەيە كە ھەردوولا بگەنە رېككەتنىك بۇ يەكخىستىن ھىزەكانىان بە جۆرىك كە يەك پەيکەر و فەرماندەيى ھاوبەشى ھەبىت و رېككەندەت دوو ھىزى جوودا ھەبن.

لەرۇوي ئىدارىيەو، ئەنجومەنی نیشتمانى كورد دەھەۋىت لە سەرەتادا گفتوگو لە سەر ئىدارەي ھاوبەشى ناوجە كوردىيەكان بکات دواتر لە سەر چۈزىيەتى مامەلە كەردن لە گەل ئىدارەكەدا لە ناوجەكانى دېكە گفتوگو بکات. بەلام لە دواجاردا ئەمە دەكەۋىتە سەر ھەلۇيىستى ئەمرىكا بۇ ناوجەكە، چونكە سەرپەرشتىيارى دانووستاندانە كانە و پارىزەر ئەنجامى دانووستاندانە كان.

دانووستاندانە كان گىشتىگىرن يان نا

ئەمرىكا و ھىزەكانى سورىيى ديموکرات وېستىيان ھەموو لايەنە كوردىيەكان لە دانووستاندانە كاندا بە شىدارى پېيىن، بەلام ئەنجومەن نیشتمانى كوردى دانووستاندىن سىيانى رەنكىردىھە، مەرجى ئەھەبۇو دوووانى بىت. بۇيە سن پارتى كوردى لە دەرەھەن دانووستاندانە كان مانەھو كە ئەمە وادەكەت بۇ ھەموو ھاوكىيىشەيەكى سىاسى كوردى گىشتىگىرنە بىت. بەلام شوپىنى ئەم سن پارتە جىاوازە. پارتى يەكىتى كوردىستاني ئازاد پېشىر داوايىكەر دووپۇ بىتە ناو ئەنجومەنی نیشتمانى كوردى و لەھەۋەزا سىاسىيەدا جولە بکات. لە ئاتىكىدا كە پارتى وەددە ئەندامە لە ئەنجومەنی سورىيى ديموکرات كە سىيەرى سىاسى فەرمى ھىزەكانى سورىيى ديموکراتە و لە ئىدارەي خۆسەرىشدا پۇستى سەرۆكى دەستە ئابووريان ھەيە. تەنانەت ئەگەر وەددە بەشىوهەكى فەرمىش نەيەتە ناو ئىدارەكەو بەلام لەو فەزا سىاسىيەدايە.

پارتی پیشکه و تووی دیموکراتی له دواي ده رجوونى له ئەنجومەنەكە، سووربوو له سەر ئەوهى كە هىچ پىوهندىھى كى بە ئىدارەت خۆسەر و دامەزراوه كانىھە نىيە. له دواجاريشدا بەشدارىكىدنى لە دانووستاندنه كان گۈيدراوه بە هەلۋىست و پىوهندىان بە هەردۇولايەن دانووستاندندىكاروه.

مهترسى ئەمرىكى

لەوانەيە گۈزارىشنى (مهترسى ئەمرىكى) بۇ سەر رۆزئاواي كوردىستان و باکوورى رۆزھەلاتى سووريا شىتىكى سەير بىت. رەفتارى ئىدارەت ئەمرىكى لە قۇناغى راپردوودا بەتاپىھى بېرىارى تەممۇپ بۇ كشاندنه وەھى ھىزەكانى ئەمرىكى و پېدانى گلۇپ سەوز بۇ تۈركىيا بۇئەھەن ناواچەكانى سەرىيکانى و گىرىپى داگىرىبات، لەكەل كىتىبەكەي جۇن بۇلتۇن راوىڭارى پېشىوو ئاسايىشى نەتەھەن بۇئەھەن دەرىدەخات چۇن ئىدارەت ئەمرىكى پېتىگىرى لە تۈركىيا كردووه و چۇن تەممۇپ رەتىكىدۇتەوە كە گۈئ لە ھۆشدارىيەكانى ئەھەن و ئىمانۋىل ماڭرۇن، ھاپەپەيمانە فەرەنسىيەكەي بىگرىت سەبارەت بە ئامانچەكانى ئەرددۇغان لە سەرکوتىكىدىنى كوردداد، دەرىدەخەن كە لەوانەيە مەترسى ئەمرىكى راستەقىنە بىت و وھەم نەبىت. بەتاپىھەت كە سەرۆكى ئەمرىكى لە چاپروانى ھەلبىزادەنەكانى پايزدايە و ئەگەر، بېرىارى كشاندنه وەھى ھىزەكانى ئەمرىكى لەناواچەكە بىتىھەن ھۆئى ئەوهى پىگەي لەنیوخۇدا باشتىرىت لەوانەيە تەممۇپ ئەھەن بېرىارە بىت.

پاسای قەيسەر

لە حەفەدەت ئەم مانگەدا ياساي قەيسەر بۇ سەپاندى گەمارۆكان لە سەر سورىا چووه بوارى جىيەجيڭىرنەوە. لەم چوارچىوهەيەشدا بەپىنەنديك زانىارى دزەپىكراو، ئەمرىكى داوابى لە ھىزەكانى سورىاي ديموكرات وئىدارەت خۆسەر كردووه كە نەوت نەنلىن بۇ حکومەتى سورىا. ئەگەر ئەمە راست بىت ماناي ئەھەن بەپىوهندىيە ئابورىيەكان لەنیوان حکومەت و ئىدارەت خۆسەر ھەلدەپەسىزدىن. بە دەلىنايىھەن ئەمەش كارىگەرى دەكتە سەر تەواوى پىوهندىيەكانى نىوان ناواچەكانى ژىردىسەلاتى حکومەتى سورىا و ئەوناواچانەلى لە ژىر دەسەلاتى ئىدارەت خۆسەردا. واتە ئاسوکانى ھەر گەفتۈرۈكۈيەكى دووانى نىوان حکومەتى سورىا و ئىدارەت خۆسەر بەرھەن ئاوابۇن دەھىت و وا دەكت نزىكىبۇونەوەي نىوان ئىدارەت خۆسەر و ئەنجومەن نىشىتمان كورد خىرات بىت.

لە چوارچىوهەي جوولەي ئەمرىكى سەبارەت بە سورىا، لەھەولەكانى بۇ ئاشتەوايى نىوان لايىنە كوردىيەكان و دواترىش بۇ ئاشتەوايى لەنیوان كورد و ھاپەپەيمانەكانى لەناواچەكەدا، بەھەمان شىيۆھ ئەمرىكى ھەولەكانى لەكەل ئۆپۈزسىيۇنى سورىا چېرىدۇتەوە و ھەولەدەت زىگە لە جىابۇونەوە لەنیوان دەستەي دانووستاندندىكارى ئۆپۈزسىيۇنى سورىي بىگرىت. دوا كۆبۈونەوەي دەستەكەش لە دىدارىيکى نىوان نىردىھى ئەمرىكى جەيمىس جىفرى و بەئامادەبۇونى سامر سەبھان و ھەزىرى دەولەتى سعودى لەكەل سەرکەرەكانى دەستەكەدا لە ولاتىكى ئەورۇوبى بېرىارى لېدراوا، بەلام لەكەل ئەھەشىدا لەتىپەراندى دابەشىبۇونى ئەم دوايىھى نىوان دەستەكە سەركەوتتوو نەبۇوه. لەكەل دەستپېكىدىنى جىيەجيڭىرنى ياساي قەيسەريش، ھەمۇو ھەولەكانى ئەمرىكى لە چوارچىوهەي رېكھستن و بەھىزگەرنى كارته كانىتى لە مەلەفى سوورىدا بۇ ئەھەن بە فشار بخاتە سەر رېئىمى سورىا و قەناعەت بە رووسيا بکات كە بە چارەسەرىيکى سىياسى بۇ قەيرانى سورىا ئەمرىكى وھەپەپەيمانەكانى رازىبەكت.